

ר"ח אדר א', תשע"ט. 6.2.2019

גיליון מס' 647

פרשת תרומה

מסכת בניין

מאת חיימי הופנברג, שלפים

בתור מי שבנה בית למשפחתו בשנים האחרונות, אני חש הזדהות עם הפירוט בפרשת תרומה. יש שם כל מה שצריך כדי לתכנן בית היטב. מתחילים, כמובן מתקציב: "וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם... וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" (כה,ג). במקרה הזה, ההקצבה היא לחומרים שישמשו לבנייה, ליצירה ולפעילות של המשכן. בהמשך מתברר שחלק מהתקציב צריך להיות סכום וודאי ומתוכנן: "זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים מִחֲצִית הַשָּׂקָל בַּשָּׂקָל הַקֹּדֶשׁ... וְלִקְחֹתָ אֶת כֶּסֶף הַכֶּפָּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד" (ל,טז).

בשלב שני, מתוכנן הריהוט. הרי אם ארצה בבית מיטה גדולה במיוחד, תנור תעשייתי או ג'קוזי, אני צריך לדעת מראש כדי לתכנן את הבית לפיהם: מה התפקיד של הרהיט, מה יהיו המראה והמידות שלו ומה יהיה המיקום שלו בבית. כך אנו מתחילים במשכן מהפריט החשוב ביותר – הארון עם הכפורת, שהרי הוא לב ליבו של המשכן ועודו "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שָׁם" (כה,כב) ובזה מתקיים "וְשִׁכְנֹתִי בְּתוֹכָם" (כה,ח). על כן מתוארים המראה והמידות שלו ובהמשך גם המיקום: "וְנָתַתָּ אֶת הַכֶּפָּרֶת עַל אַרְוֹן הָעֲדָת בְּקֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים" (כו,לד) אחר כך מתוארים השלחן והמנורה וגם לגביהם מופיע בהמשך המיקום המדויק: "וְשִׁמַּתָּ אֶת הַשֻּׁלְחָן מִחוּץ לַפֹּרֶת וְאֶת הַמְּנֹרָה נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל צֵלַע הַמִּשְׁכָּן תִּימְנָה וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֵלַע צְפוֹן" (כו,לה). עכשיו נדרשת תכנית של המבנה. כמו בתכנית טובה, יש מידות וכיוונים וגם מפרט טכני שעוסק בחומרים ומספרים. השלד של המבנה בנוי מעץ ויש תיאור הנדסי שמסביר איך הוא יחוזק: "שְׁתֵּי יָדוֹת לַקֹּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלְּבֹת אִשָּׁה אֶל אַחֲתָהּ בֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל קֹרֶשֵׁי הַמִּשְׁכָּן" (כו,יז), ואחר כך על ידי אדנים, בריחים וטבעות. התקרה, המחיצות הפנימיות והחיצוניים עשויים מיריעות שונות, וגם כאן יש תיאור הנדסי של דרך החיבור, וגם פירוט השכבות לצרכי בידוד ואסתטיקה: "וְעָשִׂיתָ יְרִיעַת עֲזִים... וְעָשִׂיתָ מְכֶסֶה לְאֹהֶל עֹלָת אֵילִם מְאֻדָּמִים וּמְכֶסֶה עֹלָת תַּחֲשִׁים מִלְּמַעְלָה" (כו,יז).

בהמשך, בפרשת כי-תישא, צריך יהיה למצוא קבלן ועוזר קבלן, ובכלל – צוות פועלים מוצלח: "רְאֵה קִרְאתִי בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה הַיְהוּדָה... וְאֲנִי הִנֵּה נֹתְתִי אֹתוֹ אֶת אֶהֱלִיאָב בֶּן אַחִיסָמֶךְ לְמִטָּה דָן וּבְלֵב כָּל חֲכָם לֵב נֹתְתִי חֲכָמָה וְעָשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ" (לא,ו).

התכניות מוכנות, יש קבלן (מפתח?) ומה עושים עכשיו? צריך לקבל היתר בנייה. במקרה הזה, הרישיון הוא הרשות מהעם והסכמתו: "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אֲתָם... וַיֵּצְאוּ כָּל עַדְת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה. וַיָּבֵאוּ כָּל אִישׁ אֲשֶׁר נִשְׂאוֹ לְבוֹ וְכָל אֲשֶׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת תְּרוּמַת ה' לְמִלְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְלִכְל עֲבֹדָתוֹ וּלְבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ" (לה,כא). למרבה השמחה מתברר שגם כשהתחילה הבנייה, לא היו חריגות מהתקציב המתוכנן ואפילו הייתה יתרת תקציב: "וְהַמְּלֹאכָה הֵיטָה דָּיִם לְכָל הַמְּלֹאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵר" (לו,ז).

אז מה חסר? כן, מפקח. מתברר שמשה הוא מפקח הבניה ולאחר שיאשר את העבודה ניתן יהיה להקים את המשכן: "וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה... וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוּ אֶתְּהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' בְּן עֲשׂוֹ וַיִּבְרָךְ אֹתָם מֹשֶׁה" (לט, מג). משה גם מפקח, בהמשך, על ההרכבה והסידור: "וַיִּקַּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן" (מ, יח).

שמחה גדולה כשהבית עומד והכל מסודר במקום ועובד לפי התכנון. ממש הרגשה שהשכינה שורה בבית: "...וַיִּכַּל מֹשֶׁה אֶת הַמְּלָאכָה. וַיִּכַּס הָעֵנָן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּכְבֹּד ה' מְלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן" (מ, לד).

אני זוכר שבתור נער התפעלתי מאד מהפסוק בתהילים: "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוֵא עֲמִלּוֹ בּוֹנֵיו בַּי" (קכז, א), ובעיקר מכך שהתובנה הזו, שלמרות שאנחנו בונים ונוהגים לקחת לעצמינו את הקרדיט על כך, בעצם, ללא סיעתא דשמיא שום דבר לא יצליח, היא תובנה של שלמה, המלך האדיר שבנה את בית המקדש הראשון. אז לסיום, נברך את עצמינו בברכה, שלפי חז"ל, בירך משה את העם כשהסתיימה בניית המשכן: "וַיְהִי, נָעַם ה' אֶל־לִהְיוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ" (תהילים צ, יז).

חיימי הופנברג מורה לחינוך מיוחד בבי"ס שק"ד-דרכא בשדה אליהו. נשוי לאבישג, אב לשלושה בנים וגר בשלפים.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il